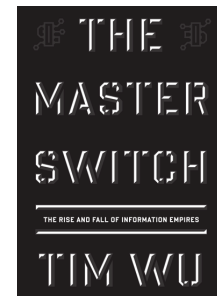

Crítica de llibres

Wu, T. *The Master Switch: The Rise and Fall of Information Empires*.
Nova York: Alfred A. Knopf, 2010, 366 p. ISBN: 978-0307269935

PER TOM GLAISYER

Membre de la Knight Media Policy Fellowship de The New America Foundation
i doctorand en comunicació de la Columbia University (Nova York)

The Master Switch, de Tim Wu, és un llibre imprescindible atesos els tres aspectes següents: la seva extraordinària llegibilitat, el prestigi del seu autor en múltiples àmbits de la societat nord-americana i la profunditat dels arguments que exposa en vincular el desenvolupament del telèfon, la ràdio, la televisió i el sector del cinema i d'internet.

Wu és un destacat professor de dret de la Columbia Law School, columnista de Slate (un web amb una significativa popularitat), defensor de la política, com ell mateix s'ha descrit, com a president de la junta de Free Press (probablement l'organització més important de defensa de la reforma dels mitjans de comunicació als Estats Units) i membre de Future Tense, de The New America Foundation. Tenint en compte aquestes múltiples funcions, té legitimitat, tant en el món jurídic acadèmic com en la cultura popular, i les idees formulades al llibre respecte del sector de la informació seran, sens dubte, esgrimides o criticades en els debats polítics en curs tant dins dels Estats Units com fora.

El llibre, no sense ambició, presenta una història de la indústria de la comunicació als Estats Units des del 1861 fins a l'actualitat. Tot i que només realitza referències ocasionals al sector esmentat fora de les fronteres nord-americanes, ho fa amb una perspectiva del que Wu anomena "el cicle" que, segons afirma, segueixen tots els imperis culturals i de comunicacions. El cicle comença amb la invenció tecnològica en qüestió, la centralització posterior del control sobre la invenció esmentada i, finalment, la seva dissolució (ja sigui com a resultat de la intervenció del regulador o d'una nova innovació tecnològica). El seu relat és ric en descripcions breus dels protagonistes principals –els líders del sector, els reguladors i els inventors del que ell descriu com a disrupcions *schumpeterianes*–, així com el que ell considera els moviments clau realitzats pels actors esmentats.

Tot i que no ho diu clarament, és evident que se solidaritza amb els inventors ofesos, contempla les accions dels reguladors de forma crítica i amb escepticisme, i considera els sectors poderosos (majoritàriament) responsables de l'estat de la

infraestructura dels mitjans de comunicació i de les comunicacions elèctriques i electròniques. El seu relat, escrit per ser consumit per un públic no acadèmic, és necessàriament parcial. Relega la dissolució d'AT&T a vuit pàgines, quelcom que Steve Coll va abordar, al seu llibre de 1986, en més de 380 pàgines. Més recentment, el llibre *Network Nation: Inventing American Telecommunications*, del professor de Columbia Richard R. John –una obra indiscutiblement basada en fonts més primàries– reflecteix la història únicament de l'era de formació de les comunicacions elèctriques, el telègraf i el telèfon entre 1840 i 1920 en més de 413 pàgines.

Totes dues comparacions, tanmateix, es refereixen a llibres que, malgrat que utilitzen moltes més fonts primàries, no pretenen el que Wu busca en el tram final del seu llibre: mirar al futur i "afrontar la qüestió que la història plantejada fins ara pretén ajudar-nos a respondre, internet és realment diferent?... Què és més poderós: el radicalisme d'internet o la inevitabilitat del cicle?" (pàg. 256). En aquest punt, se n'evidencia la faceta de professor de dret. En el darrer capítol exposa un argument normatiu concís en favor d'"un principi de separació de l'economia de la informació." A la seva manera, Wu ressuscita i aprofundeix en una política que ha descrit anteriorment (p. 184), presentada per la Casa Blanca en l'època del president Nixon respecte a la televisió per cable, i ho fa (com acostuma a fer-ho un professor de dret) de manera que els responsables polítics i altres actors podrien veure's influïts pel que assenyala. Aquest argument és formulat i resumit a les últimes 21 pàgines.

La proposta de Wu –que també va ser l'autor del concepte de "neutralitat de la xarxa", una idea que caracteritza com una resurrecció actual del "transport comú d'una indústria del segle XXI" (p. 311)– és vista com a necessària perquè la indústria continuï existint. Tot i que es refereix al seu "principi de separació" com a constitucional, no està inclòs com una esmena a la Constitució dels Estats Units, sinó com "una norma presa com a axioma" (nota al peu de la pàgina 308), una crida, efectivament, a tots els actors per mantenir la discreció

respecte de “cadascuna de les principals funcions o estrats en l’economia de la informació” (p. 304), és a dir, els qui proporcionen el canal no haurien de ser propietaris del contingut. També sosté que cal que els reguladors mantinguin les distàncies i no afavoreixin una tecnologia o una companyia, sinó que més aviat actuïn “com un control del poder privat, no com una ajuda” (p. 308). Reconeix que es perdran alguns dels “beneficis de la concentració i de l’acció unificada” (p. 305), però encara considera vàlid el seu principi de separació, ja que quan s’apliqui donarà a conèixer la innovació i preservarà la llibertat d’expressió mitjançant “la promoció d’un entorn pràctic en què pot materialitzar-se l’ideal” (p. 306).

Wu destaca la importància d’aquest darrer punt, a diferència dels antics monopolis de la informació i de les solucions tecnològiques (com les dels equips d’última generació d’Apple), atesa l’eficàcia del disseny únic d’internet, que ha donat lloc a la convergència de les comunicacions. De resultes, el seu control per part d’un petit nombre d’imperis corporatius d’informació podria molt problemàtic atesa l’actual “societat en què la informació electrònica constitueix el substrat de gran part de la vida quotidiana” (p. 319).

Si considerem que el tema abordat és prou important (com ho és per a qui escriu), la seva crida a una regulació més eficaç (per mitjà dels òrgans i de la regulació existents) i el control del sector (que sembla que actualment no existeix) sembla inadequada. Fins i tot el mateix Wu admet que la crida a l’autoregulació podria ser considerada com “absolutament ingènua” (p. 313). Tenint en compte la història que Wu relata, en què els inventors han estat estafats tant pel que fa al crèdit intel·lectual com a la riquesa financera, amb invents relegats a la rebotiga fins a la caiguda d’un imperi (vegeu la pàgina 106, en què s’esmenten la invenció d’un magnetòfon, a la dècada de 1930, una tecnologia summament útil per a contestadors automàtics encara sense explotar, ja que va ser considerada una amenaça per a l’ús del telèfon, i les pàgines 129-135, en les quals s’exposen les demores reglamentàries proposades per la NBC sobre la ràdio FM (inclosa la tràgica decisió de l’inventor d’acabar amb la seva vida), la seva crida al control del sector, tot i que basada en exemples actuals, sembla massa optimista. D’altra banda, l’estil narratiu i la naturalesa de resum de gran part de la història que relata el llibre deixa Wu obert a la crítica, com a mínim, respecte al registre inadequat de l’economia política que proporciona per formular l’argument que presenta, o el fet que s’equivoca en l’èmfasi sobre un actor o esdeveniment o un altre. Per exemple, el fet que esmenti només de passada els esdeveniments de fora dels Estats Units o que no esmenti la introducció dels telèfons mòbils, i es refereixi lleugerament al fax, només serveixen per evidenciar que no totes les tecnologies de la comunicació s’examinen per igual.

Dit això, cal assenyalar que el llibre és una introducció notablement llegible respecte de l’apogeu i de la caiguda de diversos imperis de la comunicació dels Estats Units i la seva regulació, i planteja i proporciona una resposta a una qüestió del nostre temps probablement clau: per què són importants i

sota quins principis haurien d’operar i de ser regulats aquests sectors? El fet que respongui a aquestes preguntes amb una claredat amb què els reguladors, els polítics i els líders del sector han estat incapaços de fer-ho fins ara, fins i tot després que el president Obama fes campanya sobre la “neutralitat de la xarxa”, suggereix que el capítol final del llibre pot ser un testimoni del que podria haver estat en lloc del que serà. Només el temps dirà si els polítics i el sector fan cas de la crida de Wu.

Referències

COLL, S. *The Deal of the Century: The Breakup of AT&T*. Nova York: Atheneum, 1986 400 p. ISBN-13: 978-0689117572

JOHN, R. R. *Network Nation: Inventing American Telecommunications*. Cambridge, MA: Belknap Press of Harvard University Press, 2010 p. 520. ISBN-13: 978-0674024298